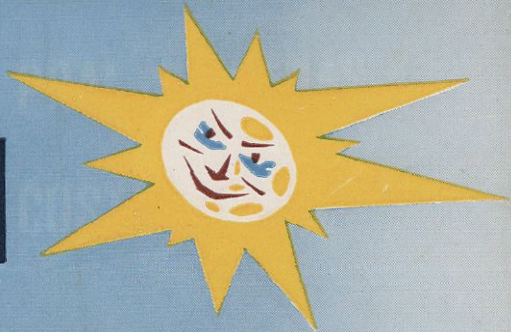
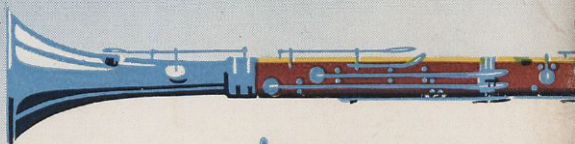
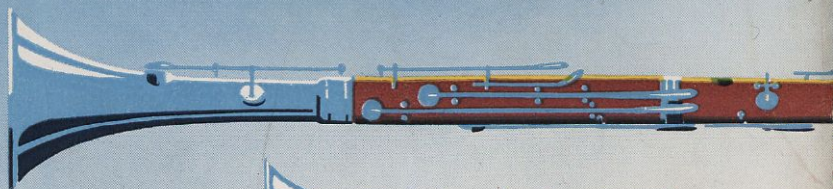

II aplec

de la sardana

figueras

19 mayo 1963

**PRAL. FIGUERAS
MONTGRINS
COSTA BRAVA
PRAL. BISBAL**

cairó

II

**APLEC
DE LA
SARDANA
FIGUERAS**

L'APLEC DE L'EMPORDA

19 DE MAYO DE 1963

Salutación

Bienvenidos seais todos al II APLEC DE LA SARDANA DE FIGUERAS, que tiene por marco nuestro incomparable Parque Bosque.

Día de gozo y alegría para nuestra juventud, y de gratos e inolvidables recuerdos que harán rejuvenecer a los mayores. Día en que las virtudes de nuestro pueblo, acrisoladas a través del tiempo, tendrán su expresión plástica en nuestra danza.

Figueras, "Cap i Casal de l'Empordà", cuna de la sardana, con el corazón abierto y semblante jovial y alegre, os espera y da la bienvenida, al Gran APLEC del día 19 de Mayo de 1963.

LA COMISION

Homenatge a dues figures

Aquest Aplec, ensems de fer passar unes hores de franca alegria, pretén mantenir vius els valors espirituals de nostra terra tan ben reflexats en la sardana, la dansa més representativa, i Figueres, Cap i Casal de l'Empordà, és envaïda per la manifestació d'aquests sentiments envers les virtuts i tradicions de la comarca; esdevenint aquesta festa sardanística, l'APLEC DE L'EMPORDA.

Es evident que l'Empordà té l'honor d'haver tingut al geni creador de la sardana, PEP VENTURA, qui ens va lliurar una dansa pura, noble i rica de virtuts.

L'Empordà, "bressol de la sardana i de la terra catalana ferm bastió" com diu Lluís Albert en son "HIMNE A L'EMPORDA", al celebrar el seu II APLEC, recorda al providencial geni que ens feu llegat d'aquest ric tresor.

La Comissió, fidel a la trajectòria iniciada en el I APLEC de l'any passat, d'honorar la memòria dels compositors empordanesos que més empenta han deixat amb llurs obres, enguany ofereix homenatge als mestres, JOSEP SERRA i al seu fill JOAQUIM, (e.p.r.) ambdós, nascuts a Peralada.

Els dos han deixat una gran obra i elogioses composicions; si bé cada un d'ells amb llur estil.

Les sardanes de Josep Serra Bonal, qui feu famosa la Cobla "Principal de Peralada", son d'allò més agradables i ens guanyen desseguida el cor. Ens emocionen i extasiem perquè ens recorden moments d'amor i esperança; de joia i de dolor. La seva música és un meravellós engranatge lligat a la nostra vida.

La seva composició, "LA PUBILLA EMPORDANESA" que avui sentirem de conjunt per les quatre cobles, és una bella melodia copsada precisament de l'ànima del poble empordanès. Aquesta fou la que més contribuï a que el seu nom s'escampés més enllà de nostres comarques.

Podem dir que Josep Serra, fou un digne successor de l'obra de Pep Ventura.

— — —

Joaquim Serra i Coromines, que rebé les primeres lliçons de música del seu pare, tingué més tard una altra escola i les seves composicions, sense deixar de reflexar la seva descendència musical, han estat inspirades amb més amplitut; remarcant-se-hi la influència dels mestres Millet, Pellicer i Morera. Amb tot, les seves grans composicions per a cobla han donat vida i nom arreu, del patrimoni espiritual de Catalunya.

A aquestes dues personalitats empordaneses, excelsos figures de la nostra dansa, tributem avui fervorós homenatge.

LA COMISSIO

Els compositors

Josep i Joaquim Serra

Els entusiastes membres de la Comissió organitzadora d'aquests Aplecs de la Sardana a Figueres, es van proposar a l'instituir-los quelcom més que celebrar un aplec més, com tants d'altres. Com a representants de la capital de l'Alt Empordà i conscients per tant de llur missió de capdavanters del sardanisme empordanès, van volguer aprofitar aquesta aventuresa anual per a fer de cada Aplec a més d'una diada de sa esbargiment, un motiu d'exaltació del nostres valors musicals comarcals, donant a conèixer a l'ensems a les noves generacions —tan mancades en general d'antecedents— les obres més genuïnament representatives del bon repertori sardanístic.

Es per això, que seguint la trajectòria iniciada en el de l'any passat, en l'Aplec d'enguany s'homenatja el record de dues figures cabdals de la Història de la Sardana que constitueixen un veritable orgull per l'Empordà: Els compositors Josep i Joaquim Serra, fills il·lustres de Peralada.

Indubtablement, després d'en Pep Ventura, si bé cronològicament tenim a l'Empordà altres figures dignes de recordança, és en Josep Serra de Peralada el primer que segueix en ordre a la importància de la seva obra.

Però a l'intentar traçar un esboç biogràfic d'aquest compositor s'imposa abans el fer una petita digressió per parlar de la desapareguda Escola de Música dels Comtes de Peralada, lloable institució sense la qual no haurien existit, entre altres, el compositor Josep Serra i el seu fill Joaquim, ni la cobla "La Principal de Peralada" que tant prestigi donà durant mig segle a l'honrada vila comtal on vegé la llum el cronista migeval Ramón Muntaner a qui devem alguna de les pàgines més gloriuses de la nostra Història.

En Josep Serra i Bonal

Cap al 1880, el comte de Peralada N'Antoni de Rocaberti —home cultíssim i penúltim descendent d'una de les famílies més nobles de l'Empordà, un membre de la qual morí en la conquesta de Mallorca—, entre moltes altres obres meritòries que portà a cap, fundà en una de les dependències del seu castell de Peralada, una Escola de Música en la que gratuïtament es podia aprendre a tocar qualsevol instrument. Gràcies a aquesta escola, es formà una magnífica escolania, —que causà l'admiració del poeta Mossén Cinto en una visita que va fer a l'esmentada vila— a més d'una banda de música que recorria diàriament els carrers i també un parell de cobles. Per donar idea de la magnitud que assolí l'Escola de Música de Peralada, només hi ha que dir que en la majoria de cases de la població hi havia algun instrument i que a conseqüència de les vicissituds per les que passà el palau a l'extingir-se la família Rocaberti, es van mal vendre dos carros curulls d'instruments de música.

El prosista empordanès Josep Pla en la sisena sèrie de "Coses vistes" dedica els següents admirables paragrafs a la memòria de la cobla La Principal de Peralada: "La cobla de Peralada era, llavors, el millor conjunt i, dins del destartament general, una cosa seriosa. Els seus músics sortien, generalment, del benefici que els senyors comtes de Peralada crearen en aquella població per ensenyar la música. Amb aquest benefici es podia mantenir una petita escola que era freqüentada pels nois de la població i de la rodalia. Entre aquests alumnes, el poder arribar a tocar a la cobla era un estímul constant. Els que despuntaven més passaven a l'orquestra de reserva. Els que arribaven a "La Principal" tenien dret a tenir un hort, a treballar-lo i a fer-se amb els fruits. En tot temps —quan la cobla no era fora— els músics, amb l'aixada, feinejaven per l'hort. Si plovia o la tramuntana feia xiular les canyes, es posaven a sopluig o en un redós, embocaven l'instrument, feien escales o elaboraven fantasies i assajaven la seva part en les sardanes i balls. Quan arribava l'estiu es posaven un barretet negre lleuger i amb l'instrument a la mà bufaven per envelats i places fins a la caiguda de la fulla.

Tot això, que aparentment no és res, era l'ànima de la cobla de Peralada".

Era efectivament el geni de la raça, la veu de l'Empordà encarnada en aquells senzills executants colrats pel sol i la tramuntana, que alternaven el culte de la música amb l'ofici artesà o les feines del camp, la que cantava a través de les interpretacions de la cobla de Peralada amarades del més castís regust camperol.

Del nombrós planter de deixebles sortits de l'escola de Peralada, el que més ha trascendit per les seves inspirades sardanes fou en Josep Serra.

Josep Serra i Bonal va néixer a Peralada el 22 de setembre de l'any 1874 ingresant de menut a l'escola comtal on demostrà una extraordinària i precoç disposició per a la música. Als onze anys va compondre la seva primera sardana, que per ésser la primera obra sortida de l'escola, fou batejada pel comte amb el graciós nom de "El primer

piu". La interpretà la banda dels seus condeixebles i el petit Serra la va dirigir enfilat dalt d'un tamboret.

A l'any 1890, quan només tenia 16 anys, fundà junt amb el seu germà Miquel la cobla La Principal de Peralada, al front de la qual va actuar durant una vintena d'anys, seguint-lo en el càrrec de director el mestre Josep Blanch de Castelló d'Empúries, on per cert fa uns mesos es celebrà un homenatge a la seva memòria.

Després d'uns anys passats a Figueres, on dirigí l'orfeó "Art i Pàtria", en Josep Serra es traslladà a Barcelona, on l'any 1924 passà a dirigir la Cobla Barcelona en la que actuà fins l'any 1935, morint-hi el 14 de febrer de l'any 1939.

Gràcies a l'amabilitat de la seva nora, Margarida Lloansí, vídua d'en Joaquim Serra i filla d'un antic component de la Cobla de Peralada, he pogut fullejar el catàleg on en Josep Serra des de l'any 1894 anà anotant curosament, dia per dia, les 363 obres que sortiren de la seva ploma, entre elles 251 sardanes. La seva fecunditat era tan prodigiosa, que hi ha mesos que hi consten anotats set o vuit títols. Aquesta producció es molt desigual en quant a la qualitat, sobretot les dels primers anys, que es resenten de la influència perniciosa de l'època. Malgrat això, la seva obra en conjunt és admirable i la seva notabilíssima intenció i el gran coneixement que tenia de l'instrumental de la cobla, mes que els escassos coneixements que havia pogut aprendre a l'Escola Comtal de Peralada foren els que li permeteren arribar a compondre obres veritablement mestres en el seu gènere.

Les seves sardanes —generalment d'una gran simplicitat d'estructura— amarades d'una serena nostàlgia i d'una mesurada alegria, poden considerar-se com el prototipus de la sardana clàssica. Els romàntics cants de tenora que constitueixen una de les troballes característiques d'en Pep Ventura, troben en Josep Serra un dels seus més genuïns successors.

Però malgrat que fa una cinquantena d'anys les sardanes d'aquest compositor formaven part del repertori de totes les nostres cobles, actualment son poc menys que desconegudes, degut en gran part a que —igualment com succeeix amb les d'en Pep Ventura—, la sardana ha sofert una evolució dinàmica en la manera de ballar-la que és la causa de que moltes de les sardanes d'aquella època no satisfacin avui el gust de les noves generacions avesades al constant esperonament del ritme de les sardanes actuals, en les quals, els darrers vestigis d'un probable ritu mil·lenari han cedit davant els imperatius corporals del ball.

Indubtablement, les sardanes d'aquella època es troben molt més a prop del concepte maragallà que no pas les actuals.

Quants idil·lis s'havien teixit en les nostres places al so de les sardanes d'en Serra de Peralada! Quants vells empordanesos sentirien bategar amb més força el cor al màgic conjur d'alguna de les oblidades sardanes d'en Josep Serra!

Recordo que el meu pare, en els seus darrers anys, encara em cantava amb veu tremolosa per l'emoció un emotiu cant de tenora d'una

sardana d'en Serra que un dia llunyà de la seva joventut l'Albert Martí havia tocat a l'Escala, i que ell mai més havia sentit ni jo havia pogut identificar. Un dia, regirant velles sardanes, tot cantant mentalment les notes dels groguencs papers, el cor em va fer un salt: tenia entre les mans la sardana que cantava el meu pare. Era la titulada "Sospirs del cor". Ara he pogut comprovar que en Josep Serra la va escriure l'any 1900. El meu pare tenia vinticinco anys...

En Josep Pla, en el mateix volum abans esmentat, diu: "Don Josep Serra, que coneguí anys enrera, quan era l'ànima de la vella i inoblidable Coblà de Peralada, m'ha deixat un gran record —com a músic i com amic. Les seves sardanes són inspirades, molt ben escrites, d'un sabor empordanès inconfundible —d'un verisme rustic i empordanès tan fi, tan equilibrat, tan clar, tan precís, que jo anomeno Serra el Ruyra de la Sardana. Es clar que, si les seves sardanes no continguessin més que verisme comarcal, no haurien pas arribat a l'alta consideració que tenen. Són més. Molt més. Són un esforç reeixit de crear una música pròpia amb la consegüent eliminació d'influències aberrants i exòtiques... Es un músic del país cent per cent sardanístic —suposant que la sardana sigui un fenomen indestruïble de la sensibilitat empordanesa... Per nosaltres gent d'aquest país Serra te sardanes meravelloses, que resisteixen les comparacions que en qualsevol terreny puguin fer-se. Es el nostre músic per cada dia, com Garreta és el músic de les festes i Ventura per determinats moments. Serra descriu menudes, pures intimitats, idil·lis camperols, tendreses rústiques, sentiments senzills, limitats, però autèntics".

Amb les sardanes "El despertar d'un somni" —amb lletra del poeta Miquel de Paló— i "La pubilla empordanesa" premiada a Barcelona per les Festes de la Mercè de l'any 1902 el nom d'en Serra comença a fer forrolla.

La majoria de les sardanes d'en Serra no són pas adequades per a tocar-se en el marc bulliciós d'un aplec. Recordant les malenconioses melodies de sardanes tals com "Idil·li", "La reina de les flors" "Espurnes d'or", "Roses pallides", "Follia", "La flor de Vilabertran", "A cau d'orella", "Cançoneta de bressol" i tantes d'altres, evoca els paisatges als quals es refereix Josep Pla al parlar de les sardanes d'en Pep Ventura, quan diu en l'obra esmentada anteriorment, que són per escoltar-se "en una plaça plena de panotxes de blat de moro a l'hora vaga d'un capvespre d'estiu, veient el sol sobre els xiprers del cementiri, en un dels nostres poblets decrepits i torrats pel sol dels segles"...

Tant de bó aquest homenatge servís per a que les cobles es decidissin a treure de l'oblit moltes de les exquisides sardanes d'en Josep Serra de Peralada que amb les seves melodies amarades de l'esperit de la terra contribuï a forjar la personalitat col·lectiva del nostre Empordà.

A la seva mort, en Josep Serra ens deixà a més de les seves sardanes, al seu fill Joaquim, que ja llavors havia convertit en esplèndida realitat la profecia feta pel seu pare, que ben aviat va endevinar el brillant paper que el destí tenia reservat al seu successor.

En Joaquim Serra i Corominas va néixer a Peralada el dia 4 de març de l'any 1907, rebent les primeres lliçons de música del seu pare. Traslladat més tard a Barcelona, ingressà als deu anys a l'Escola Municipal de Música, essent deixeble dels mestres Millet, Pellicer i Morera, sense perdre però contacte amb la seva vila nadiua. Així fou com es maridà amb la filla del compositor Lloansí de Peralada, antic deixeble de l'Escola Comtal i ex company de cobla del seu pare.

Als catorze anys va compondre la seva primera sardana "La primera volada", títol amb el que evidentment es va volguer buscar un clar paralelisme amb el de la primera sardana que va compondre el seu pare.

La seva nombrosa producció per a cobla està plena de premis. La seva primera sardana premiada fou "Vora el rierol" en la qual ja s'aprecien els trets característics de la seva personalitat musical. Per cert, que en Joaquim Serra que tenia aleshores dinou anys i estudiava amb el mestre Enric Morera, la va enviar al concurs d'amagat, doncs aquest tenia per norma aconsellar als seus deixebles que s'abstinguessin de compondre abans d'acabar els estudis i ell precisament formava part del jurat, emportant-se'n la sorpresa que es de suposar quan s'enterà que havia premiat al seu deixeble.

La suite per a cobla "Impressions camperoles", guanyadores l'any 1927 del "Premi Sant Jordi" instituït pel Foment de la Sardana, el revelaren ja com a un compositor consumat. D'aleshores ençà en tots els concursos que es convocaven en Joaquim Serra era un contrincant temible, doncs era gairebé segur que si hi tirava se'n emportava algun premi.

Encara que en Joaquim Serra cultivà amb encert tots els gèneres musicals, essent autor de peces corals, unes "Variacions Simfòniques" per a piano i orquestra (premiades l'any 1931) cançons per a cant i piano, un parell d'obres de teatre líric, el ballet coreogràfic "Inés de Castro", etc. és precisament en el camp de la música per a cobla on el seu nom ha passat a la posteritat. En aquest sentit, a més de les obres originals, són dignes de tenir-se en compte les seves riques instrumentacions de "ballets" populars que integren bona part del repertori de tots els "esbarts" de Catalunya.

En Joaquim Serra i Corominas

L'intentar establir una certa comparança artística entre els Serra pare i fill, tal com a voltes es preten, resulta difícil, ja que són dues personalitats ben diferents i acusades que cada una d'elles brilla amb llum pròpia. Referent a aquesta debatuda qüestió, vaig sentir a contar una vegada la següent anècdota, que revela a més la senzillesa de caràcter d'en Joaquim Serra. Diu que en una ocasió es va fer a aquest la següent pregunta capciosa:

—Qui considereu que és millor músic, el vostre pare o vós?

A lo qual ell respongué hàbilment:

—El meu pare no tingué la sort de poguer tenir tan bon mestre com jo.

—I, qui fou aquest mestre?

—El meu pare.

Les sardanes d'en Joaquim Serra, amb tot i la seva calitat, són, per dir-ho en termes generals, molt més assequibles al gran públic que les d'en Juli Garreta, deixant de banda les innegables influències que en ell —com en tot compositor conscient que aspiri a quelcom més que a fer ballar—, va exercir el genial compositor de Sant Feliu de Guíxols.

El compositor que va influir marcadament en la producció juvenívola d'en Joaquim Serra fou el mestre Eduard Toldrà, degut en bona part a la circumstància de que les dues famílies tenien íntima relació per donar la coincidència de que ocupaven dos pisos d'una mateixa casa de veïns.

Joaquim Serra, de constitució delicada, va morir prematurament a Barcelona el dia 17 de novembre de l'any 1957. Per simbòlica coincidència va morir igualment com en Juli Garreta, als cinquanta anys, en plena maduresa artística i quan encara eren d'esperar de la seva ploma moltes altres obres, per a major honra i glòria de la nostra terra, a la qual serví fidelment.

Expert coneixedor de la cobla, especializat en lo que el va iniciar el seu pare, que era un hàbil instrumentador, Joaquim Serra, va escriure el primer "Tractat d'instrumentació per a Cobla", obra que es va publicar poc abans de la seva mort.

Amb motiu de la seva mort, a les pàgines de la revista "CANIGO" d'aquesta ciutat, vaig dir que Figueres i l'Empordà estarien en deute amb en Joaquim Serra fins que no se li tributés un homenatge pòstum, com es va fer en tants altres llocs de Catalunya.

Avui doncs, em sumo de tot cor a aquest merescut homenatge i em plau poguer col·laborar amb aquestes ratlles a enaltir la memòria d'una de les figures més trascendents de la Història de la Sardana, que en vida m'honrà amb la seva amistat i els seus consells i ensenyances.

Lluís ALBERT

El despertar d'un somni

*Música Josep SERRA BONAL
Poesia Miquel DE PALOL*

Dorm oh ma estimada
al ratllar l'aubada
el meu cor que plora
ja ha de trobar-se
ben lluny d'aquí.

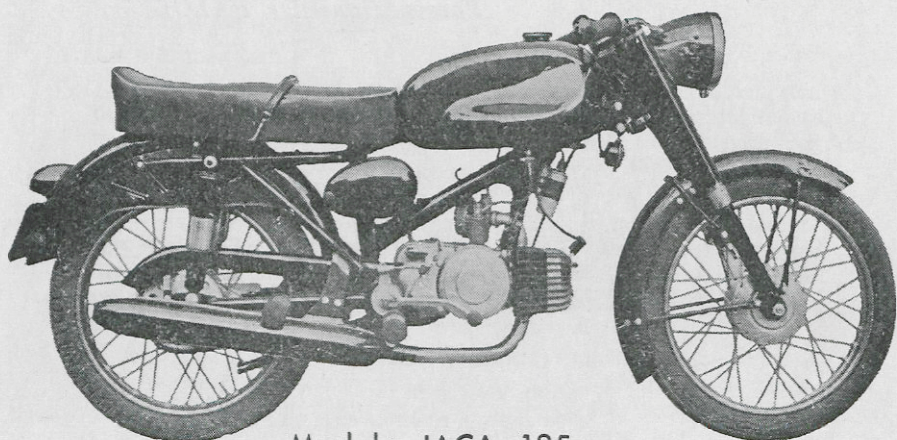
Dorm, que mai coneguis
la tristesa meva,
que el cor que deixo
plorant sens treva
encara pugui somniar amb mi.

Mes ai del cor,
si es troba sol al despertar,
mes ai del cor,
que te de fer si no plorar.

Oh amor que et deixo,
oh amor que et deixo,
qui sap si prompte
t'he de trobar...

Motocicletas

Rieju

Modelo JACA 125 cc.

DISTRIBUIDOR PARA LA COMARCA:

Motos CAULA

Ronda Cinto Verdaguer, 4 - Teléfono 1782

FIGUERAS

La sardana i l'art romànic

En el número I de l'Aplec de la Sardana del 31 de maig de 1962, vam publicar-hi un article en el qual defensavem la tesis de que la sardana no era una dansa que ens pervingués de l'edat de pedra o una dansa exòtica que ens l'haguessin transmesa els grecs, sino que tinguent en compte de que l'Empordà es el centre d'on va sortir tota la cultura occidental, on s'havia creat l'estil romànic en totes les seves manifestacions, es a dir no sols arquitectònic, sino també pictòric, es-cultòric i musical, el més propi es creure que la sardana va ésser una creació puramente autóctona que es produí paral·lelament a les altres manifestacions artístiques citades i per tant hem de considerar-la com una branca més del gran arbre del romànic.

La Sardana, a més, en els moments en que ens trobem de redescobriment dels orígens de la cultura occidental, ha estat la primera manifestació artística que ha trascendit de la zona empordanesa i per tant se li ha de reconèixer aquesta primacia.

Però, hi ha més encara; en la fase d'esplendor que anem a començar la sardana hi tindrà sens cap dubte un paper preeminent. La sardana es en realitat una faceta del nostre art romànic i cal incloure-la doncs entre les altres manifestacions creadores de la nostra terra.

Son pocs encara els figuerencs que es donen compte de l'enorme transcendència que te, especialment per a la nostra ciutat, l'art romànic. Aquest estil artístic que s'hauria d'anomenar estil empordanès, no representa per a nosaltres solament un títol de noblesa espiritual únic a Europa, sino que a més es un tresor material per explotar.

Figueres, gràcies al romànic es transformarà en pocs anys en un dels centres turístics més importants d'Europa, per a no dir el primer. Figueres es el centre geogràfic de l'àrea del Primer Romànic; al nord el limita la Tet i la ciutat perifèrica nòrdica és Perpinyà; al sud el limita el Ter i la ciutat de la zona sud és Girona. Figueres, pràcticament a la mateixa distància de les dues capitals i a més situada al bell mig de la llenca rectangular, d'una llargada d'uns 100 km. (de Perpinyà a Girona), per uns 30 km. d'amplada, que tè en el seu límit Belsalú, es el centre natural del qual sortiran els itineraris per a visitar

els innombrables monuments de transició al romànic i romànics, del primer període, que únicament estotgen les dues comarques de l'Empordà i el Rosselló. Els turistes que avui passen indiferents, de llarg per la nostra ciutat, quan s'els il·lustri de que es troben en el centre d'on ha sortit tota la cultura europea i que tenen a mà visitar des dels els innombrables monuments de transició al romànics quan s'els hi doni a la mà els itineraris que els permetin arribar a tots ells des de Figueres en poques hores o en pocs minuts, llavors Figueres es transformarà en la ciutat dels grans hotels i de les grans residències, en una població grandiosa i magnífica.

Ens imaginem l'Empordà amb els seus monuments alliberats i adentats i amb els turistes amb el fullet als dits. Primer itinerari: Monuments de transició al romànic. Els farem anar fins al poble de Tort on hi ha la petita església de Sant Julià de Boada, després els farem anar a Sant Romans de les Arenes, quan hi hagi carretera i l'església s'hagi desbroçat. Fent camí cap a Figueres passarem per Palau de Santa Eulària on trobarem la magnífica església de transició que avui està dividida per un tempanell i que serveix de magatzem de palla i d'estris de treball. Al peu de Figueres trobarem Palau Savaldoria, església avui encara totalment abandonada.

En un segon itinerari els portariem a veure les esglésies de transició amb absis circular: Vilarrobau, església que avui és una quadra; el Forn del Vidre id. de id. Sant Pere del pla de l'Arca avui inaccessible en cotxe.

En el tercer itinerari passariem ja a visitar els primers monuments romànics del segle VIII i IX, que sols es troben a l'Empordà i al Rosselló: Un dia a Sant Pere de Roda; pujada a Sant Salvador el matí, dinar en el restaurant d'aquest o bé en el de Sant Pere de Roda. A la tarda, visita al monestir, i a la tornada, de passada, l'ermita de Santa Elena.

Un dia al monestir de Sant Quirze de Colera, avui pràcticament inaccessible en cotxe, dinar en el restaurant corresponent. I així successivament a través almenys d'una trentena d'itineraris... per acabar enviant-los a Girona o a Sant Pere de Galligans; Sant Feliu; la Catedral; Museu Diocesà... trobaran la síntesis des dels orígens a l'eclosió del nostre art romànic-gòtic. Al turista erudit o tant solament aficionat, el podriem retenir, almenys un mes a Figueres, sense comptar l'atracció de les nostres platges. Tinguent en compte la capacitat turística actual, amb turistes de passada, el simple acondicionament de les carreteres d'accés als nostres monuments representaria almenys vintuplicar la població es a dir passar d'uns 20.000 habitants a 400.000. Aquesta xifra pot semblar la il·lusió d'un boig o d'un visionari, però

respon a un càlcul fred i sense exageracions. Tinguent en compte que aquesta riquesa es repartirà per totes les nostres encontrades, no es exagerat afirmar que l'Empordà es transformarà en un dels centres de major atracció turística mundial.

Avui per avui sols podem recomanar i encara tímidament, la visita a Sant Pere de Roda i no cal dir a Vilabertran, Perelada, Besalú, Banyoles. Però el que donarà veritable categoria de centre internacional serà quan es pugui enunciar l'itinerari complert raonat i escalonat tal com hem començat a senyalar. Correspon als poders públics i en primer lloc a la Diputació de Girona i a l'Ajuntament de Figueres, d'accelerar l'increment turístic mitjançant l'endegament i construcció d'uns pocs quilòmetres de carretera i l'alliberació dels monuments que avui estan destinats a treballs servils. Cal reconèixer que els primers passos ja han estat donats amb el millorament de la carretera que condueix a Sant Pere de Roda i amb els treballs que es porten a cap dintre del mateix monestir. No cal dir que la iniciativa privada secundarà l'esforç en quant faci referència a la construcció d'hotels, restaurants i llocs d'esbarjo.

Per a iniciar l'ofensiva del romànic per a la propera temporada turística demanariem que a l'entrada de Figueres, vinguent de França, en la bifurcació de la carretera s'hi posi un gran cartell en que es recordi als turistes que a mitja hora de Figueres, es troba el monument més grandios i més antic de l'Art Romànic, es a dir Sant Pere de Roda. Amb aquest anunci i un fullet explicatiu de la seva importància, així com les visites a Vilabertran, Besalú, Banyoles, Castelló, Perelada... es pot iniciar aquesta gran empresa que repetim, transformarà de manera esplendorosa la vida de Figueres i de l'Empordà. Dintre d'aquesta fase d'esplendor al nostre folklore li correspondrà un paper preeminent i el lloc d'honor a la nostra sardana. Esperem doncs que aquest alè d'entusiasme es transmeti als nostres sardanistes a fi de que orientin les seves actuacions en mires al pervindre esplendorós que ens espera.

Alexandre DEULOFEU

Coca-Cola

refresca
mejor

CONCESIONARIO DE COCA-COLA: **COBEGA, S. A.**

Variacions sobre la sardana

Hi ha sardanes a la plaça. I la festa és més festa. Té un altre color. El jovent riu. Els vells, endiumenjats, tenen la cara alegre. La Coblà s'ha convertit en un trampolí d'harmonia. Es formen les anelles. Són molts els que dansen, conscient, i fidels al ritme. Altres, contemplen el bell espectacle —color, rialles, amiatat, mirades— de les mans enllaçades. L'aire s'emporta, garbellat, el símbol.

Entre la remor de les converses vaporoses, àgils, inspirades en l'esperança o en la nostàlgia, hi cap la meditació. Un arriba a pensar que una ballada de sardanes és un full de contemplació perfecte. Es bonic, l'espectacle, als ulls. Però... per què impressiona una sardana? Certament que no és per la seva forma rodona i colorida; ni pel seu ritme acompassat, ara abrandat com una cascata de festa, ara tornat íntim com un secret dit a cau d'orella. El valor de la sardana radica en el misteri que inclou.

Es un símbol. Indefinible, però símbol. En cada sardana s'hi endevina l'esperit de germanor que presideix el nostre poble. Catalunya s'ha definit a través de la sardana. Aquest és el crit silenciós de la nostra dansa: tots, responsables i commoguts, sabem fer l'ofrena del nostre gra de sorra per fer de la nostra terra una llar on tots ens hi sentim germans. agombolats per la rica varietat del nostre paisatge harmònic i lligats pels sentiments d'honradesa, de treball i de generositat que constitueixen la nostra fesomia.

La sardana és una aguda expressió de l'ànima catalana.

Acaba d'arribar la Coblà. Uns infants la segueixen, admirant els instruments. Es miren plens de curiositat amb un estrany brill als ulls. Els músics s'asseuen a les seves cadires en l'entarmat engalanat amb banderetes i canyes verdes. Els infants endevinen que la festa comença a descloure les seves fulles de meravella.

La tenora ha llançat a l'aire el seu primer assaig. I tot ha esdevingut un remolí de joia. Les veus s'han fet més altes i més cristallines

les rialles. Fins els vestits han semblat més nous. Pels carrers, la gent es diu paraules amables. I tothom es concentra a la plaça. (La plaça és el millor lloc —acollidor i tradicional— per ballar les sardanes). La Cobla ha començat el seu programa. S'enllacen les mans i els peus puntegen ritmicament. Tot és alegria.

Aquest quadre l'hem viscut infinitat de vegades. I no sempre per inèrcia. La sardana uneix. I ens renova. Derprés d'haver ballat una sardana posem cor en les coses. El nostre somriure és més sincer. La sardana té el poder de tarnsfigurar-nos.

Ara ens neix un temor. La sardana no té la força d'atracció d'abans. Dóna la impressió de que ens la mirem una mica com a peça de museu, encara en ús, però destinada a la vitrina. Ja no és l'eix indiscutible de les nostres festes. Tal vegada —ben mirat— la sardana respon a la manera de ser del nostre poble d'abans i no del d'ara. Si hagués perdut el seu valor d'actualitat, hauria perdut igualment el seu valor de símbol. La seva essència s'hauria exhaurit. I això ens hauria de dur necessàriament a un exàmen de consciència i a una reacció. La vida actual posseeix moltes virtuts. I les hem de fomentar. Però hem de fer els possibles per a que les novetats —modes passatgeres— no ofeguïn els valors perennes que ens defineixen. Gràcies a Déu, hi ha força minories que estimen i s'esforcen per mantenir la sardana en el lloc que li correspon. Nosaltres, com a fills d'aquest país que li va donar el ser, hem de ser els seus primers entusiastes.

Manuel PONT

Director de Ràdio Popular

La sardana

“La sardana és la dansa més bella”, la que té la melodia més dolça, germana dels nostres amors i de les nostres dolors. Es la més noble, perquè ajunta rítmicament joves i vells, rics i pobres en una anella de germanor. L'esperit, tot escoltant-la, s'enlaira a les regions més pures de l'art, i el nostre cos esdevé ingràvit, gairabé alat mentre la tenora desgrana el seu cant immortal.

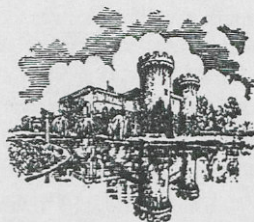
No hem d'escoltar Chopin, Mozart, Beethoven ni cap dels grans músics que han begut la inspiració en les deus sagrades de la terra. Escolteu tan sols “El Cavaller enamorat” de Manén; “Sant Martí del Canigó” de Casals; gairabé totes les de Pep Ventura, Garreta, Morera, Basil, Bou, Serra i les de tants compositors que formen la gran constel·lació que brilla en el cel del nostre país, i tindreu una noció exacta del que és la música pura. Aquestes notes justes que penetren la sensibilitat i d'homes ens tornen éssers superiors, tenen el do d'identificar-nos amb l'artista, perquè en elles palpita l'autèntic esperit de la terra. La tenora es plany, plora, esclata en crits delirants de joia o enyorança. Somnia melangiosa en amors impossibles, i tristement us parla de la mort d'una noia, i amb vosaltres plora per ella.

Ens coneix i la coneixem des del bressol. Per això està en el fons del fons dels nostres cors i de les nostres amors i de les nostres dolors.

I enllà d'enllà del temps, a despit dels grans avenços de la ciència que empenyen l'home a conquerir nous mons, en el nostre Empordà, la terra neta, oberta cara al mar, els joves i els vells, els rics i el pobres formaran anelles de germanor, i les notes de la sardana pujaran Cel amunt per arribar fins a aquells que han perdut el contacte amb el món.

“La sardana és la dansa més bella”, la que té la melodia més dolça, germana i amiga de tots els nostres amors i de les nostres dolors. Per aquesta raó, la sardana és immortal.

M.ª Angels VAYREDA

Perelada

PLAZA CALVO SOTELO, 8

TELEFONO 1711

FIGUERAS

Historia de cuatro sardanas

I

Desde su misma casa oía los primeros toques del "flaviol" anunciando la audición y velozmente, dejando sus juguetes, corría presurosa como si con su rapidez quisiera superar a la de las notas que fluían mágicas y alegres llenando todo el paisaje. Le parecía como si las mismas hojas y los reflejos del sol primaveral, todo el conjunto se moviera al compás del ritmo alegre, audaz, ágil... Luego buscaba una sardana de niñas que supieran tanto como ella pero que no le sobrepasaran en conocimientos porque no le gustaba quedar como la torpe del grupo. Luego corrían por entre los círculos de los mayores jugando, riendo y hasta la sangre intrépida que corría por sus venas se volvía más enérgica y más rápida al compás de las notas. Era feliz y solo algo empañaba su dicha: No conseguía aprender a saltar. Por ello algunas veces se quedaba pensativa ante un rueda de mayores y miraba meditabunda las difíciles filigranas de los expertos. Luego los ensayaba ella misma pero el esfuerzo resultaba inútil, lo que le hacía dar un profundo suspiro con un mohín de fastidio en su pícaro rostro. Y el corazón de la niña, que latía apresuradamente por el esfuerzo, presentía que sería completamente feliz el día en que lograra burlar el enigma y saltar perfectamente una sardana.

II

La niña había crecido. Y ya no lo era. Camino de ser mujer se había transformado en una jovencita bulliciosa y linda. Tenía muchos amigos y amigas y un corazón muy grande que aprendía a querer. Había también un muchacho que aspiraba a ser su maestro. Juntos paseaban por la rambla, una y otra vez con ímpetu, con entusiasmo, sin cansancio, ni frío, ni calor, invierno y verano. Y un domingo una cobla se vistió de gala y fue a ejecutar unas piezas. Las primeras notas avisaron a la muchacha, la cual, se arregló apresuradamente y sin es-

perar a sus compañeras, como si la música tirara de ella de un modo incontenible se dirigió corriendo como cuando era una chiquilla hasta donde la coëla ejecutaba la airosa danza... Enseguida le encontró a él. Cuando se vieron se sonrieron porque la misma alegría rezumaba de sus corazones jóvenes y asomaba a sus labios. El le propuso bailar la danza, la muchacha no tenía otro deseo pero una negra realidad se cernía sobre su entusiasmo: No había conseguido aprender a saltar. Sintió un temor profundo de pasar por torpe y refutó, con excusas poco convincentes, la invitación. El chico se enfadó y estuvo sin hablarle toda la mañana. Mientras la jovencita, cuyo corazón si sabía palpar sinceramente al compás de la pieza, miraba absorta los pies de los que danzaban en busca de aquella agilidad y gracia que le estaba negada.

Por primera vez en su vida escuchó triste una audición y la música más que el eco de una carcajada le pareció el repetir de un sollozo.

III

Estaba en Otoño, cuando las hojas empiezan a caer y los árboles pierden su vestido mientras el paisaje se vuelve triste poco a poco. Pero el clima era aún suave y la gente salía a pasear aprovechando los últimos rayos calientes del sol en decadencia. La rambla estaba alegre como siempre y vestida de gala al compás de una sardana violenta y las risas de los jóvenes se mezclan con las notas. Una mujer de mediana edad lo miraba todo y lo saboreaba con un brillo sospechoso en los ojos. Su rostro era demasiado expresivo para poder ocultar sus sentimientos y traslucía una mezcla de nostalgia y felicidad. Sus pies se movían instintivamente al compás de los sonos ágiles y tenía las manos plegadas sobre el regazo por temor de que siguiendo sus impulsos estas se cogieran a uno cualquiera de los grupos para interpretar su danza soñada. Luego sucedió lo inesperado. Le pareció oír una voz que le llamaba y se volvió sorprendida. Era un antiguo conocido de recuerdo agradable. Hablaron de sus vidas. Ninguno de los dos se había casado. Ambos quisieron decirse muchas cosas pero callaron. El tiempo transcurrido sellaba su boca y ponía freno a sus ilusiones. Iban ya a despedirse cuando interpretaron la misma sardana que tiempo antes fue la causa de su disputa. Se miraron y se sonrieron como antes y cada uno descubrió que aún su presencia era grata al otro. Ella dijo que la pieza era muy bonita y el afirmó que aún se sentía fuerte como para bailarla. La mujer sintió la torpeza de sus pies gravitando sobre su felicidad y se despidió del hombre. Y ambos se alejaron tristemente besando su soledad.

La anciana que vivía con sus sobrinos tenía el pelo muy blanco y el cuerpo muy débil. Se pasaba el día cosiendo al lado de la estufa porque aquel invierno era demasiado frío y el sol no salía apenas. Todos la querían, sobre todo los pequeños porque les contaba muchos cuentos. Aquel domingo todos habían ido a misa y estaba sola en casa. Ella iría más tarde al oficio, cuando la temperatura fuera más benévola. Y a las doce, sola, se dirigió hacia el templo. Al salir unas notas llegaron a sus oídos algo torpes, unas notas cada vez más fuertes y profundas. La mujer comprendió y sintió deseos de llorar (De un tiempo a esta parte lloraba por cualquier cosa). Vió los círculos humanos ondeando, brincando expertos, dichosos... Y las lágrimas inundaron su cara huyendo por los profundos surcos que el tiempo había dispuesto en ella. Sintió como una energía extraña la invadía fundiendo el frío que agarrotaba su débil persona, se irgió sobre sí misma huyendo de su actitud acurrucada, vio una sardana donde ancianos danzaban increíblemente bien y casi sin darse cuenta, como si alguien la empujara se situó entre ellos. Todo era formidable, ningún cansancio la invadía parecía como si la música con extraño poder la sostuviera. Pero luego empezaron a saltar y ella miró pidiendo disculpas, a su pareja. El anciano que se volvió para descubrir a la intrusa se sonrió al verla y ella se sonrojó; a pesar de los años se reconocieron avisados por sus corazones. "No se saltar" —confesó ella— "¿No has sabido nunca?" —preguntó él. —"Nunca"— respondió la viejecita. Y se sonrieron. "Yo te enseñaré" —afirmó él—. Y apretó con más fuerza su mano que se había vuelto huesuda y nerviosa. Y como por obra de un extraño embrujo, al lado del amor, la anciana consiguió aquel día bailar y brincar perfectamente la sardana de sus sueños.

M.ª Teresa PUIG

HOTEL DURAN

RESTAURANTE

Lasauca, 3 (junto Rambla) - Teléfono 1800 - FIGUERAS

HOTEL RALLYE

SNACK BAR - ESTACION SERVICIO

Cruce Carretera Francia - Tel. 1814 - FIGUERAS (Gerona)

CAFETERIA SNACK-BAR

Astoria

Centro Rambla - FIGUERAS - Teléfono 2220

La nostra sardana

Ve suposant-se que la sardana ens la portàren els grecs. En tot cas, sabem que ballàven una dansa en rotllana donat-se les mans.

Més la sardana que avui ballem, la sardana "llarga" d'un número il·limitat i prudencial de compassos en els curts i en els llargs —en oposició a la sardana "curta", de vuit per vuit compassos que es ballava primerament, executada per pocs instruments primaris i d'acusada pobresa temàtica i melòdica —aquesta sardana llarga és substancialment i típicament empordanesa. La composició de la cobla, l'estructura de la dansa i les regles per a ballar-la son nostres. Les devem a Pep Ventura, de Figueres (encara que no hi nasqué) i a Miquel Pardàs, de Torroella de Montgrí.

I aquesta sardana ha sigut desvirtuada.

Dèiem l'any passat, en aquesta mateixa ocasió, que "els qui no han xuclat en les fonts primeres de la sardana, els qui no l'han viscuda sobretot en el seu marc rural, no poden comprendre-la. No la comprenen. S'ha falsejat la sardana".

Efectivament, els qui no han viscut la sardana a l'Empordà no tenen cap noció del qué és, del qué significa la nostra dansa popular. I l'han alterada.

Que la sardana, en la seva manera de ballar-la ha sofert capricioses i arbitràries adulteracions ho sap tothom. La forçada, antiestètica, inelegant posició de braços caiguts n'es una prova ben palesa. Com s'establí aquesta posició? En tot cas fou un moment ben infortunat per la nostra dansa.

Creiem que aquesta posició de braços en baix és, abans que tot, fruit d'un desconeixement de la sardana, d'ineptitud per a ballar-la. A l'extendre's la sardana a noves regions calia orientar al ballador. No copsava aquest quan eren curts i quan eren llargs, i menys les reparticions. Un simple canvi d'algún expert dansaire en la posició dels braços desfeia l'incògnit. Braços avall, curts. Braços amunt, llargs. El que també senyalava les reparticions. Moviments d'impròpia i desarticulada gimnàsia rítmica, desplaçats —hi ha moltes maneres de senyalar el canvi— sens cap base històrica ni tradicional en què apoiar-se i que no podem admetre els empordanesos.

Innovació, per altra part, que no és precisament escola de sardanistes, ans el contrari, per quan treu l'oportunitat, l'interés del ballador

per individualitzar-se, comptant i repartint ell mateix i gaudint de la íntima satisfacció de resoldre per sí sol la sardana.

I amb la posició de braços caiguts tenim també la de braços ben estirats per damunt del cap. Posicions buscant la vertical. Sigui'n's permès de compadir les dansaires, generalment de menys estatura que els balladors, a l'haver de mantenir aquella poc natural, incòmoda i cansada posició. Mai cap dansa podrà tenir la gràcia que es busca amb posicions exagerades, forçades, dels braços.

Impera també la costum de marcar sols un punt en els curts i tres punts en els llargs, d'un costat i d'altre, quan els passos de la sardana son dos punts i quatre punts, respectivament, en els curts i en els llargs, a esquerra i a dreta. ¿Per què recular el segon punt dels curts i el quart punt dels llargs? No ens ho ensenyàren així a l'Empordà, ni ho vol la sardana.

I de sardana espontània, individual, on es donàven les mans vells i jovincels, on no calia més que uns i altres amb tota naturalitat —que és elegància— marquessin els passos a compàs, el moviment rítmic dels braços en consonància amb el ritme de la música, sense encarcament, s'en vol fer una dansa de conjunt, on no hi cap tothom; amb uniformitat de moviments, el cos tot d'una peça, mecanitzada. Dansa espectacle, dansa de taquilla, d'un exhibicionisme uniformat. Vègi's concursos, absolutament desplaçats i inoportuns. La sardana no és espectacle, no pot haver-hi una taquilla pel mitg. No és folklore. La sardana autèntica queda desfeta.

S'ha volgut dir, en defensa d'aquestes innovacions, d'aquestes alteracions que tot evoluciona. Bé, sempre que evolució —admetem que es marquin d'altra manera, més graciosament, els punts, que no ho feien els nostres avis signifiqui millorar. Falsejar, jamai. I si algú vol fer-se una dansa a la seva mida, que no en digui sardana.

Figueres, es genuïna representació de la comarca, és indicada per a vetllar per la nostra dansa. No contribuim a què injustificades i arbitràries desviacions la malmetin. Fugim d'anomalies, ballant la sardana autèntica, amb tot respecte i fent honor a una tradició secular. Conserveu la seva puresa. Ballem, abans que tot, amb els braços enlaire sempre.

Joan BONANY

II APLEC DE LA SARDANA - FIGUERAS

19 DE MAYO DE 1963

COBLAS

MONTGRINS - LA PRINCIPAL DE FIGUERAS
LA PRINCIPAL DE LA BISBAL - COSTA BRAVA

PROGRAMA

Mañana, a las 10

En el Parque Bosque Municipal

PRIMERA AUDICION DE SARDANAS

Tarde, a las 4

En el Parque Bosque Municipal

SEGUNDA AUDICION DE SARDANAS, EN EL CURSO DE LA CUAL SE TRIBUTARA HOMENAJE A LOS COMPOSITORES AMPURDANESES, JOSE Y JOAQUIN SERRA.

Tarde, a las 7 (simultáneamente con el Aplec)

En la Plaza Comercio (Recinto del Certamen)

GRAN BAILE A CARGO DE LAS ORQUESTAS

COSTA BRAVA y
LA PRINCIPAL DE LA BISBAL

Noche, a las 10

En la Rambla Sara Jordá

TERCERA Y ULTIMA AUDICION DE SARDANAS
POR LAS COBLAS

MONTGRINS y
LA PRINCIPAL DE FIGUERAS

SARDANAS A INTERPRETAR

MAÑANA, a las 10

En el Parque Bosque Municipal

P. F.	En Joan i la Maria Pilar	P. Fontás
C. B.	Lluna plena	(1) E. Toldrà
P. B.	Delectació	(2) J. Serra Bonal
M.	Cor jove	Ll. Albert
P. F.	Aigua xel·lida	R. Viladesau
C. B.	Verdú a Sant Pere Claver	J. Coll
P. B.	El cant dels aucells	Pep Ventura
M.	Els gegants de Castelltersol	J. Serra Corominas
P. F.	L'avi Mas	F. Mas Ros
C. B.	Els horts d'en Pistol	E. Juanals
P. B.	Aquelles Nyacres	J. Blanch Reynal
M.	Cercant brega	M. Font
CONJUNT	L'APLEC DE FIGUERES (estrena)	F. Mauné
P. F.	Mont-Olivet	N. Paulís
C. B.	Loli	E. Gratacós
P. B.	Juntes les mans	C. Saló
M.	Els teus ulls	E. Vilá

GOBLAS EJECUTANTES

P. F.	LA PRINCIPAL DE FIGUERAS
C. B.	COSTA BRAVA
M.	MONTGRINS
P. B.	LA PRINCIPAL DE LA BISBAL

TARDE, a las 4
En el Parque Bosque Municipal

P. B.	Girona 1808	R. Viladesau
C. B.	Cavalleresca	J. Serra Corominas
P. B.	Retorn	J. Coll
C. B.	El fiscorn de l'avi	E. Juanals
P. B.	Sota el cel de La Junquera (estrena)	R. Mariano
C. B.	Els de ca la Gracia	F. Mauné
M.	El despertar d'un somni	(3) J. Serra Bonal
P. F.	Gavina	J. Roca Delpech
CONJUNT	LA PUBILLA EMPORDANESA	J. Serra Bonal
P. B.	Les noies de Prats de Molló	A. Juncá
C. B.	Aquell Vicentet	P. Marons
M.	En Tomàs Bahí	J. Roura
P. F.	Diana de festa	J. Bonaterra
M.	Adeu Genís	R. Vilá
P. F.	Himne a l'Empordà	Ll. Albert
M.	Aimada Figueres (estrena)	F. Mas Ros
P. F.	La mare cantora	V. Bou

NOCHE, a las 10
En la Rambla Sara Jordá

P. F.	Pel nostre ideal	Ll. Albert
M.	El xicarró	J. Serra Corominas
P. F.	Muga avall	Ll. Buscarons
M.	La canço del taper	(4) C. Casademont
P. F.	Les tres fadrines	F. Juanola
M.	Rita gentil	F. Safont
P. F.	Infantona	E. Sans
M.	Visca l'alegria	(5) J. Serra Bonal
CONJUNT	PRIMAVERAL	(6) J. Serra Corominas

Véanse notas 1, 2, 3, 4, 5 y 6, acerca las sardanas señaladas, en la página siguiente.

Notes Programa Sardanes

- (1) Eduard Toldrà, el gran músic català tan vinculat per lligams familiars amb l'Empordà, que va morir justament el mateix dia que nosaltres celebravem l'Aplec de l'any passat, posà en la dedicatòria d'aquesta sardana: "A Josep Serra, mestre de sardanes".
- (2) Aquesta exquisita sardana, d'una plàcida serenor, respon plenament al significat del títol. Fou composta per en Serra l'any 1.913 i dedicada al mestre Francesc Pujol, sots-director de l'Orfeó Català.
- (3) Composta a l'any 1.900 és la primera que comença a donar nom a en Josep Serra, a lo qual hi contribuí la lletra que el poeta Miquel de Palol va adaptar al planyívol cant de la tenora, poesia que figura en altre lloc d'aquest Butlletí-Programa.
- (4) En recordança del compositor banyolí Cassià Casademont i Busquets, mort fa poc a Barcelona. Aquesta sardana, amb lletra del poeta bisbalenc Ramón Masifern, fou premiada l'any 1.901 als Jocs Florals de l'Escut Emporità de La Bisbal, arribant a ésser la més popular d'aquest compositor, autor d'obres simfòniques de gran volada.
- (5) Malgrat estar composta l'any 1.915, encara es troben en aquesta sardana algun dels característics ritmes de marxa que desvirtuen tantes sardanes del segle passat.
- (6) Sardana escrita per dues cobles, premiada en el Concurs Musical de les Festes de Montserrat de l'any 1.947.

Notas y Avisos

INFORMACION. Mediante redes de altavoces conectados en la tribuna de la organización se radiarán las informaciones precisas para el buen desarrollo de la fiesta, así como las notas de interés para el público.

VEHICULOS. Los coches deberán aparcar en los lugares señalados por la Guardia Municipal. Asimismo las motocicletas y bicicletas podrán hacerlo en los espacios reservados al efecto.

LOCAL CUBIERTO. Para caso de lluvia o mal tiempo, se ha previsto su celebración en la Plaza Comercio (Recinto del Certamen).

PUESTOS DE VENTA. Para instalar puestos de venta en el recinto del Parque Bosque Municipal, es preciso obtener permiso escrito de la Comisión Organizadora.

BOLETINES-PROGRAMA. En la tribuna de la organización se expendrán Boletines-Programa recuerdo del Aplec, al precio de 10 ptas.

Nuestros compositores

Ante la próxima celebración del II APLEC DE LA SARDANA en nuestra Ciudad, una entrevista con D. RAFAEL MARIANO BLAZQUEZ, que por su larga residencia en nuestro Ampurdán, podemos contarle como un ampurdanés más, que amante de nuestras costumbres ha compuesto varias sardanas.

— ¿Compositor de sardanas?

— No puedo, realmente, definirme como compositor especializado. Me gusta hacer música. No siendo profesional, sino simple amateur, solo puedo componer cuando me siento inspirado. Lo mismo si es una sardana que unas bulerías.

— ¿Cómo nació su afición por ellas?

— He pasado treinta años de mi vida en Cataluña y de ellos, veinte en el Ampurdán, precisamente en Figueras. ¿No cree Ud que esto es suficiente, sobre todo teniendo aficiones musicales y amor por el arte popular para hacerse sardanista?

— ¿Difícil componerlas?

— Todo en este mundo es difícil si se quiere hacer bien. Yo paso mis fatiguitas de muerte procurando que gusten mis modestas obras. Tengo perfecto conocimiento de mis escasas facultades y por ello comprenderé mi alegría cuando oigo un aplauso.

— ¿Entusiasta por ellas?

— Mucho. Si me permite una paradoja, le diré que me parece la danza popular más señorial de España.

— ¿Cuántas en su haber?

— Por el momento dos.

— ¿Su opinión con las demás danzas?

— Esta pregunta me agrada y creo que su tema es casi motivo de una conferencia. En el curso de esta entrevista, sólo puedo decirle que, entusiasta de la música popular y habiendo corrido toda España, he llegado a conocer casi todo el folklore español. Cuando el alma del pueblo se vierte en una danza, ésta adquiere un enorme valor espiritual. La bravura de una jota, la gracia alada de unas sevillanas, las no-

tas de un “chistu” vasco o la melancolía de una gaita gallega, obligan al danzarín a poner en sus movimientos el sentir más profundo de su espíritu regional. Creo, pues, que todas las danzas regionales son bonitas y todas llegan al alma. Las comparaciones, en esto, como en todo, son completamente odiosas. No obstante, le diré que a mí, personalmente, me parece que lo que la distingue de otros bailes regionales es la serena seriedad de los danzantes y ese espíritu de fraternidad que hace vibrar a un pueblo, cogido de la mano como en un abrazo colectivo.

— ¿Título de su última composición?

— “Sota el cel de La Junquera”.

— ¿Es de las llamadas “airosas” o de concierto?

— Supongo que airosa. Mis pocos conocimientos musicales, me impiden hacerla de concierto como hubiera sido mi deseo.

— ¿Lo más difícil, para el logro de una buena composición?

— A mi parecer la melodía.

— ¿Alguna otra en proyecto?

— Mi trabajo profesional no me permite hacerme proyectos musicales. Cuando puedo me siento al piano y no siempre que quiero me ayudan las musas. Son femeninas y por tanto tornadizas.

— ¿Es cierto que sus sardanas han sido grabadas en discos?

— Solamente la primera “Figueres de l'Empordà”. La ha editado la casa Columbia en su filial “Alhambra”. Ya creo que se ha puesto a la venta. Posteriormente me la pidió la Orquesta Maravella, que ha hecho otra grabación con la marca Zafiro. Ya la han terminado y espero que salga también al público dentro de pocos días. En cuanto a la segunda, es el público de Figueras el que la va a conocer primero. De que le guste o no dependerá lo demás.

Muy agradecidos por tal deferencia del Sr. Mariano Blázquez, le deseamos muchos éxitos en sus nuevas composiciones de nuestra danza, que bien sabe, cuenta en nuestra Ciudad, con nuestro afecto y admiración.

JUNCA HORS

L'Aplec de Figueres

Jornada de clarors i de gaubança,
d'eternes amistats i il·lusió.
Avui la nostra catalana dansa
aixamplará la seva germanor.

Veniu-hi tots, amics, fem-la ben ampla,
mostrem-la als ulls del cel, ben escaient...,
per cada mà que la rodona aixampla,
pren ella una caiença mes fulgent.

Figueres és avui la fita nostra
i amb ella, l'Empordà tan estimat.
Anem-hi, amics, amb la rialla al rostre
i el cor de mils anhels, ben abrandat.

I contemplant l'estampa de la festa,
ara que el món de nou cerca la pau,
sigueu nous adalits a la conquesta
de l'ideal que ens mostra un cel mes blau.

Un cel sense grisors ni nuvolades,
ni tempestats que afeblen l'esperit...
Tots dins l'Aplec. Les mans ben ajuntades

i amb l'alegrança dintre el nostre pit
mostrem-li al món la ruta mes encesa
per conquerir la pau i el benestar:
que els homes, amb el cor ple de bonesa
es donguin, amb amor, la seva mà

i fent el sord a l'infernall bullici
que ens va desfent les fibres triomfants
i ens enfonsa en un negre precipici,
s'abracin tots, com el que son; germans.

Vina a l'Aplec, Figueres ampla i forta
t'ofrena avui la seva serenor.
Siguis un més que passi la gran porta
del goig més tendre i la millor cançó.

Francesc CASTELLS i PLA

Foyeria - Plateria - Relojeria

LLOBET

Foyas - Relojes - Articulos Regalo

Gerona, 15 - Teléfono 2021

FIGUERAS

La esterilización de los alimentos
para los animales, se logra con un
AUTOCLAVE y lo podrán adquirir en

Talleres NOVELLON

Calderería
Construcciones Metálicas
Concentradores
Calderas
Tuberías
Secadores

Pedro III, 16
Teléfonos 2170 - 2325
FIGUERAS

“Cap a la part del Pirineu”

“Cap a la part del Pirineu,
vora els serrats i arran del mar,
s'obra una Plana riallera:
és l'Empordà!”

Desde la Punta de la Sierra de las Gavarros, en el pintoresco Castillo de Aro, siguiendo la ruta costera por el Mediterráneo hasta el Cabo de Cerbère y desde allí enfilando hacia el Perthús por la cordillera magnífica y encrespada de los Pirineos, para descender por Terradas y seguir por Cabanellas, Romañá, La Sierra de los Angeles y los montes de las Gavarros, se extiende maravillosa y espléndida la comarca del Ampurdán con su clásico tipismo, que es como una reminiscencia histórica de una demarcación que ha ido delimitándose al nacer las comarcas del “Gironés” y “La Garrotxa” y la subdivisión del Alto y Bajo Ampurdán, con sus respectivas capitales comarcales de Figueras y La Bisbal.

FIGUERAS, LA AMPURDANESA

En el alto Ampurdán y “al bell mig de la Plana riallera”, como diría el poeta, sobre un territorio ligeramente ondulado que asciende hasta el pie del montículo donde se halla asentado el castillo de San Fernando que mandara construir Fernando VI, se extiende graciosamente Figueras, la capital por derecho propio de la esplendente comarca del Alto Ampurdán. La de los típicos e importantes mercados semanales; la de las perspectivas risueñas, alegres y soleadas como sin rival comarca. Con un esfuerzo admirable y perseverante, Figueras se ha ido elevando superativamente. Sus Centros de Cultura irradian calor apreciable a los pueblos de la comarca; sus construcciones modernas sirven de modelo y estímulo para las comarcales; sus industrias

significan el exponente metodizado de las necesidades ampurdanesas; sus suntuosos comercios son el gran centro abastecedor de muchas poblaciones del Ampurdán. Y en suma, Figueras, modelo de pueblos por la feliz interpretación de sus múltiples actividades, es uno de los ejemplos vivos de la magnífica vitalidad de un pueblo que trabaja y canta “donant-se les mans...”

“LA SARDANA ES LA DANSA MES BELLA...”

Llegado el día del “aplec”, en nuestra majestuosa Rambla, corazón palpitante de la ciudad o bien en la Plaza central de nuestro magnífico Parque Bosque Municipal, verdadero pulmón ciudadano, la masa heterogénea de hombres, mujeres y niños, se concentra con cara sonriente. En los tablados montados para la fiesta sardanista, toman asiento los músicos y la **tenora** —que el renovador de la **cobla** y de la sardana, el popular **Pep Ventura**, había sabido arrancar las más primorosas melodías en tantas plazas del Ampurdán—, ejecuta sus últimos gorjeos preliminares... El bullicio cesa como por ensalmo. Suenan triunfales, los primeros acordes de nuestra popular danza. Y de todos los lados, de todos los puntos, avanzan con los brazos extendidos el grave industrial y el humilde artesano; el curtido lobo de mar que arriesga su vida en las costas bravías y acantiladas y el viejo pastor que apacenta en la calma bucólica de los valles, sus ganados; la señora encopetada y la humilde sirvienta; el hombre de carrera y el rústico aldeano; el anciano señor que rebasó los ochenta y la linda **pubilla** de quince años. Al conjuro mágico de la Sardana, han desaparecido castas y privilegios y, hacia el centro del lugar del “aplec” que besa el azul y oro del cielo ampurdanés, se ve avanzar en pos de la rueda fraternal, a un pueblo afable y laborioso, a

“tot un poble que treballa i canta
donant-se les mans...”

Por esta razón la Sardana es la danza más bella de todas las danzas “que es fan i es desfàn...” El místico círculo no niega a nadie el derecho de ensancharlo. En la “rueda del alfarero”, como decía Homero, en su épica “Iliada”, todo el mundo, sin distinción de clases, cabe. Y la sublimidad de esta danza fraterna, hace meditar a todos los hombres.

FINAL

Los círculos están formados y la “Sardana de l'Empordà” instrumentada admirablemente, iniciase con gran solemnidad. Flota un ambiente místico que prueba la religiosidad de la popular danza. Los que toman parte en la misma, tienen los ojos serenos fijos en el suelo, prestando la mayor atención a los compases musicales que en este momento son reposados y “cortos”. Y a la rigidez de las figuras sucede una elasticidad graciosa, ágil, casi guerrera, que inicia briosamente unos compases saltados con aires de triunfo. Cantan, con su mejor voz, las **tenoras**. Los rostros sudorosos de los bailadores parecen iluminarse con una expresiva sonrisa de gozo y satisfacción. Y en un apoteosis de luz, de música, de alegría y de exaltación de sentimientos, termina la danza ofreciéndose las manos, con un aire de hermandad y de triunfo.

“S'obra una plana riallera...”, es el Ampurdán. Tierra generosa y prolífera; pedazo de cielo puesto a la vera del “Mare Nostrum”, para que la festonee con su irisada espuma. En el magno “aplec” que acaba de finalizar, canta la Vida en todas sus manifestaciones. Y a ese Cantar de los Cantares insuperable, le hace coro la Sardana,

“que és la dansa més bella
de totes les dances que es fan i es desfàn”

Joaquín GIRONELLA

MATERIALES PARA LA EDIFICACION, S. L.

Plaza Comercio, 16

Teléfono 1833

FIGUERAS

APARELLS DEL RAM D'ALIMENTACIÓ

Mobba

REPRESENTANT:

JOSEP LOFRE REYNAL

Perelada, 48 - Telèfon 2341 - FIGUERES

Adherint-se al II APLEC DE LA SARDANA

«la dansa més bella»

Viveza de la sardana

Hace unos pocos meses tuve ocasión de realizar una pequeña encuesta sobre la sardana y uno de los puntos tratados se refería a la posible evolución de nuestra danza, envuelta en una época de constante modificación de ideas y conceptos. Estamos viviendo una sucesión de formas, fugaces algunas, absurdas otras, sin demasiada consistencia la mayoría. Pretendí, en medio de esta atmósfera, conocer la opinión de varios miembros provinciales vinculados estrechamente con la sardana y, francamente, las conclusiones fueron bastante optimistas.

Casi por unanimidad, a pesar de que los miembros consultados pertenecían a diferentes localidades, manifiestan su disconformidad a una modificación de la sardana.

—¡Ni evolucionar!— concretaba uno —ya que ello sería marcharse de nuestra verdadera tradición. Hay que conservarla pura, tal como viene bailándose en nuestras comarcas gerundenses y no convertirla en un ballet, que no es propio de nuestras ambiciones nobles.

El estilo y el espíritu de la danza deben conservarse con idéntico concepto que nos legaron nuestros antepasados.

—¿Y musicalmente?— me atreví a preguntar.

—Musicalmente sí puede y debe evolucionar por la inspiración de nuestros compositores, dándole un bello encaje de ritmos y melodías cuyo contenido sinfónico mantenga y amplíe, si cabe, su popularidad internacional que ha adquirido.

En este sentido se comprende que cualquier evolución podría redundar en perjuicio de su estética, pureza y concepto, a excepción de su valoración musical que procedente de la inspiración particular forzosamente ha de conseguir las modificaciones que produce todo estado de ánimo y de capacidad.

Nuestra juventud, envuelta en la atmósfera estridente, rauda, veloz de la época, es lógico sufra algunas consecuencias y desviaciones modernistas.

—Efectivamente —me respondía otro consultado— a veces no presta mucha atención a lo que espiritual y tradicionalmente representa la sardana.

—¿En que sentido?

—Lo baila con cierto desfado, a veces con excesiva alegría, como si de un baile exótico se tratase. Por ello, consideramos que la labor de las entidades y agrupaciones sardanistas deben encaminarse a corregir, sino esta falta de interés sí por lo menos de despreocupación de la juventud hacia todo lo que significa de valores morales nuestra danza.

En este concepto hubo variedad de opiniones, pues me concretaron que en Gerona la juventud asiste con interés a las audiciones y un sector importante colabora en su organización.

—Sin embargo —prosiguieron— es necesario darles orientaciones concretas a fin de que no se llegue a desvirtualizarla.

El éxito más rotundo de que la sardana se halla viva son esta serie de aplecs que vienen celebrándose en nuestra provincia. Gerona, Figueras, Palamós, Bañolas, Caldas de Malavella, Anglés y San Pedro Pescador son los siete magníficos puntales populares que se reparten esta viveza. Es la provincia catalana en donde se celebran mayor número de ellos y algunos han conseguido juntar hasta diez mil personas, que es ya un número muy respetable para valorar debidamente el interés despertado por estas “fiestas mayores de la sardana”, como las calificaba un buen amigo mío. Figueras celebra ahora su segundo aplec y si el año pasado fueron cinco mil personas participantes, en este puede superarse. Aquí nació la sardana y aquí se la ama con profundo sentimiento.

José M.ª BERNILS

La sardana

¿Què no s'ha escrit i dit de la sardana? Això no obstant, sempre hi ha possibilitat d'escriure per a parlar d'ella. ¿Què és la sardana? La dansa empordanesa, avui universal, ja que arreu es coneix d'una manera o altra. Es la dansa de la germanor, de l'amistat i de la bona convivència, quan d'una manera tan natural es formen les rodones i ens donem les mans uns als altres sense mirar qui és, d'on vé, ni com pensa. Aquella harmonia, unitat d'esperit i sentiment que es veu en la sardana, no crec existeixi cap més dansa que la superi. Aquella alegria que sent el cor amb els compassos que senyala la cobla mantenen aquella unitat entre els que la ballen i els que l'escolten. No es gaudeix solament amb ballar una sardana, comptar-la i acabar a igual temps que la cobla. Ballar una sardana, seriosament, sense extravagàncies i com es deu haver de ballar és quelcom que satisfà plenament a propis i estranys. ¿Per què sovint parem atenció a una colla que balla bé la sardana? Perque ens atrau. Aquella anella va engrandit-se interior i exteriorment. Commou i emociona oir i veure ballar bé una sardana i no solament això sino que les seves melodies i el reflar del flabiol treballen dintre nostre fent-nos recordar el pastor i la sirena, la nostra joventut, les aspiraciones honestes i modestes en escollir en la nostra tendresa a la futura esposa, estrenyent-li la mà, com si ja fos cosa pròpia, o bé de l'amic, company o amiga al veure'ls gaudir satisfactòriament al fer-nos companyia en la nostra rodona.

Es la sardana tan atractiva, estimulante i convincent que una Festa Major sense ella no seria tal festa; i tan important que arreu veiem aplecs i festivals on la part principal és la sardana. Es la dansa que alegra el cor, que ens lliga i agermana, que ens fa sentir joves —els que ja no ho som i en definitiva hem de dir que és la dansa de tots perque tothom hi cap. Per això el poeta al cantar les seves excel·lències no escatimà res al dir: “és la dansa sencera d'un poble que estima i avança donant-se les mans”.

Lluís CASTELLO i CUSI

FIGUERAS
PLAZA CALVO SOTELO, 7
Teléfonos 1025 y 2173

AGENCIA DE TRANSPORTES (A. T. 279)

LA ACTIVA EXPRES

BARCELONA
ZAMORA, 75 - Telef. 226-76-06
(entre Almogávares y Pedro IV)

UNA MARCA DE PRESTIGIO

Kelvinator

EN UN ESTABLECIMIENTO DE SOLERA

Juan Cos

Rambla, 32

FIGUERAS

De l'encís de la sardana

Repetides vegades, quan assistim a una ballada de sardanes, hem pogut sentir de llavis d'un o altre ballador, paraules que no són, certament, expressió de conformitat amb el programa anunciat pels organitzadors. D'això, hom n'ha parlat molt, però caldrà parlar-ne, encara, una mica més, puix que és un tema que als sardanistes sempre dóna febreta i, per tant, motiu tothora de discussió.

Volem dir, doncs, que en compondre un programa no haurem de mirar si és del senyor Palau o del senyor Clapera, com sembla s'eforçen molts a l'escollir uns quants noms d'unes sardanes que coneixen o que els hi han recomanat, i s'entossudeixen a encabir-les potser perquè són molt saltadores —diuen ells— i balladores.

Bé, ja sabem el màxim motiu que els mou a aquests organitzadors de ballades: sardanes que facin saltar. Però, objectem nosaltres, per a saltar no cal ballar sardanes, puix que es pot molt bé fer aquesta pràctica sense necessitat de concórrer a una ballada. El que vulgui dedicar-se a aquest esport, de salts i curses, no cal que ho faci acompanyat de música sardanística.

I ara ve a tomb el, que em recordava un bon amic, amb el qual ens trobarem en una extraordinària ballada de sardanes i a càrrec d'una de les millors cobles capdavanteres. El programa fou encertadament escollit aquell dia —volem dir que hi figuraven composicions dels millors mestres— i no volem fer constar ací cap nom—, compositors que al llarg dels anys han vingut a donar més relleu a la dansa catalana i que han fet que fos admirada i elogiada a tot el món —i n'hi varen incloure un que va fer exclamar a alguns jovenets, gairebé iradament: “Això és una peça de concert i no una sardana Quina llauna, quina llauna!

El meu amic i jo, de cop sobte, ens mirarem una mica astorats, espaordits de la sortida, gens correcta, d'aquells jovenets que, pel que havíem pogut comprovar, no feia gaire estona, es complaven a saltar, a dreta i esquerra, sense parar esment si el que feien era dansar o **bestiejar**, quan, ben prop nostre, un senyor d'edat avançada els conminava, enèrgicament, bo i dient-los: “Penseu que també n'hem ballades moltes de sardanes en la nostra joventut i encara no fa gaires anys

que ens hi afanyàvem, però mai, ho sentiu bé, mai havíem manifestat menyspreu per una composició tan bella com la que suara acaba d'interpretar magistralment la cobla”.

“A més —continuà l'home de testa blanquinoso i ulls brillants— cal que tingueu present que a les ballades, ultra els balladors hi ha també un bon nombre de persones de diferents edats i estaments que frueixen de debó, àdhuc no ballant, quan poden sentir una sardana que porta el segell veritable de casa nostra: és a dir, música inspiradíssima que us fa estimar, més i més, la dansa pura i bella per excel·lència!”

No endebades se'ns acudiren, llavors, a la memòria aquells mots de l'eximi poeta quan diu: “No és la dansa lasciva, la innoble, els uns parells d'altres desaparellant: és la dansa sencera d'un poble que estima i avança donat-se les mans.”

I és per això que ens plau i estimem la dansa i també la seva música que és empremta veritable de la nostra existència. Melodies que ens encomanen fortitud d'esperit, que ens parlen, amorosivament, de la terra que ens veié néixer, que remembren tradicions i episodis que ens perfumen el viure; cançons que ens fan arribar el ressó i l'esguard de bellesa naturals, que són magnífic i estimat present, que ens fan comprendre l'amor més intens...!

Vulgueu copsar-ne tot l'encís que ens reporta la sardana —danso del ritme nostrat!

En confeccionar, doncs, un programa de sardanes caldrà que totes i cada una d'elles portin acoblades les característiques essencials del nostre viure.

— — —

Per acabar és bo de recordar, ací, unes paraules del Mestre Eduard Toldrà (e. p. r.), adreçades als sardanistes arran del traspàs del malaguanyat Juli Garreta, el desembre de l'any 1925. Deia així.

“I ara, escolta, escolta, amic sardanista: Quan sentis una sardana d'En Garreta a la plaça no posis mal gest perquè no sigui saltadora. No cal que la ballis; descansa, per una; escolta-la bé perquè el que sentiràs és música viva, veritable música. Escolta-les bé, estima-les bé sardanista, aquestes càlides, vivents, magnífiques sardanes de Juli Garreta!”

Jacint BOSCH

La sardana

Quan les Festes Majors, sobre la plana
esclaten per amor a l'Empordà,
damunt de la pell bruna i casolana
de les places de poble, veus brollar

l'anell viu i carnós de la sardana
que giravolta lent —mà contra mà—,
escoltant la tenora que desgrana
el cant que tots els somnis fa vibrar.

El cant que duu la essència de la terra,
del camp i la ciutat, el mar, la serra...
Un món màgic i net, pur i precís.

La sardana concentra l'alta vida
de tot el que germina i treu florida
en la fecunda entranya del país.

Montserrat VAYREDA i TRULLOL

CARNICERIA Y TOCINERIA

José Corominas Coderch

EMBUTIDOS - FIAMBRES - JAMONES

Plaza Generalísimo, 3

FIGUERAS

«**BARREIROS**»

SERVICIO

GARAGE GUIX

Plaza Comercio, 4

FIGUERAS

Sardanes de clos tancat

Jo he estat, tota la vida, un sardanista gairebé passiu. En escoltar sardanes, les he ballades, sempre, més amb el cor que amb les cames, Quan soc a Figueras, no me'n perdo cap audició, i m'agrada d'asseure'm al costat de la cobla, i de deixar-me arrossegat pel ritme dels instruments, puntuat pel tambori, i d'extasiar-me, —aquesta és l'expressió justa— davant una rotllana que balli les sardanes amb la gràcia alada d'unes cames ben lleugeres.

Però, un dia... Deixeu que ho expliqui. Em trobava en un poble de l'alt Vallés, on s'estaven iniciant en el ritme de la sardana, impulsats per una cobla eventual, formada per professionals del mateix poble.

Per cert, —i valgui com a anècdota— que en inquirir del músic amic, que tocava la tenora, d'on l'havia tret, em ve dir: —“No és pas la que volia. Havia trobat una “CATROI”, però me'n demanaven massa diners.” I va dir-m'ho amb un fervor igual al de l'instrumentista que hagues tingut a les mans un Stradivarius. Em vaig limitar a somriure, rendint homenatge a l'habil constructor figuerenc que, com un mestre cantaire de Nuremberg, havia sabut imposar un nom i un origen a les seves obres.

Entre les colles que, amb una “gaucherie” disculpable, se'n sortien com podien n'hi havia una que ja havia pres l'aire de la sardana. Potser mogut pel meu substràctum empordanès, vaig intentar d'unir-m'hi, però les mans dels balladors no volgueren obrir-se, i vaig quedar-me'n forma. Ja es creien prou savis, i no volien intrusos. Havien re-inventat, potser sense saber-ho, les sardanes de clos tancat.

Disortadament, també hem vist a Figueres, en algunes audicions, quelcom semblant. Feu-vos enllà, els que no sou de la colla!

No vull molestar a ningú, però he de dir a aquests sardanistes que per molt que es creguin uns tècnics de la sardana, ignoren totalment l'esperit i la gràcia de la nostra dansa.

Repudiem, en un lloc públic, les sardanes de clos tancat, i per més que s'esforcin a ballar-les amb una afectació i una uniformitat que no s'adiu amb l'aire popular de la sardana, no aconseguen altra cosa que convertir-la en una dansa de folklore, sense emoció i sense ànima.

Cal ballar la sardana amb esperit de germanor, els braços i el cor obert a tothom. De no fer-ho així, la sardana ja fora només una dansa d'escenari, que s'aniria decandint per falta de companyia.

Jaume MAURICI

Consideracions sobre un contrast figuerenc

En el "Llibre de Figueres" i en front de la pàgina 102, hi ha dues fotografies ben interessants i del tot oposades en el sentit del seu significat.

En la primera hi ha representació de quan els guerrillers de Mossèn Rovira, en aquella famosa nit de l'onze d'abril s'apoderaren del Castell de Sant Ferran que estava en poder dels francesos des dels primers dies de la guerra de la Independència.

S'hi veuen uns homes del nostre camp, coberts amb barretines i tapaboques, que barrejats entre els soldats, entren per sorpresa per una porta del fossar, endisant-se en la fortalesa que troben confiada i dormida.

A terra, estirat, s'hi veu un gos recentment degollat, perquè els seus lladrucs havien estat apunt de descobrir la patriòtica gesta, que és la més gran que ha passat al nostre Castell.

Tota l'escena d'aqueixa fotografia es desenrotllà dins un ambient de fosc i tristesa de guerra.

A l'altra que hi ha més abaix de la mateixa pàgina, s'hi veu una sardana de concurs ballada dins l'imcomparable marc de la nostra Rambla. Son dues fotografies que criden l'atenció tot seguit de veure-les.

Quin contrast més gran. En aquesta tot és llum i alegria dintre una pau i una tranquil·litat que Déu ens la conservi molt anys.

Allí tot és festa i la posició dels balladors sembla que volen fer sentir els refilets d'aquella tenora, que no devia ser gaire lluny, invitant a saltar i a sentir l'alegria d'un dia de joia, com segurament degué ésser-ho aquell a que fa referència, i com ho son sempre els refilats compasos dels llargs de les sardanes.

Guerra i Pau, es el títol de les il·lustracions a què faig referència, i quin contrast més gran es forma en la nostra ment al contemplar-les!

Son dues escenes ben oposades. "GUERRA I PAU" tenen per títol i son la nit i la claror plaçats en dos aconeximent figuerencs.

Quina tristesa el de la guerra, i quina alegria fa el de la sardana!

Eduard RODEJA

L'Empordà, Figueres i la sardana ⁽¹⁾

L'únic monument de Figueres, que val tant com el romànic i el gòtic, és la Rambla. Saló perfecte, fa de rambla i de plaça, té uns plàntans gegantins i és voltada de cafès. Hi desemboquen deu carrers discrets i alegres. I, confirmant que Figueres és una ciutat sense noció de la jerarquia, no hi ha ni un edifici públic. La Rambla és la gran llotja de l'Empordà. Fa una alegria enorme aquesta Rambla de Figueres. Seure-hi una estona, travessar-la només, us entona per tot el dia. Figueres viu de la Rambla com tantes ciutats viuen d'un gran monument i creixen al seu voltant. La Rambla, relativament moderna, fa créixer la ciutat. Sense la Rambla, Figueres no tindria accent i no podria tenir la pretensió d'ésser una ciutat residencial. Es tan forta l'atracció d'aquesta Rambla que jo crec fermament que, si la reproduïssiu al desert, immediatament li creixeria una ciutat al voltant. Però encara que la poguéssiu copiar recta com és, però no traçada a cordill, i que en quatre dies els arbres se us fessin centenaris, el misteri de la seva llum, tan a l'hivern com a l'estiu, es imponderable. Es clar, direu: és oberta de llevant a ponent. Però el seu cel, el cel de l'Empordà, i emmarcat per aquesta Rambla...

Veure ballar sardanes a la Rambla de Figueres, al país de les sardanes, és capaç de commoure les pedres.

La sardana és l'antiguitat més venerable de l'Empordà. És un ball d'economia dirigida. Qui més qui menys, tothom compta. Diu la dita que uns jueus, venint de França, arribaren en un poble empordanès en un dia de festa major. "Anem, anem! —van dir després de veure ballar una sardana—. En aquest país fins ballant compten."

La sardana és un ball d'un poble molt important. Hi ha sardanes que semblen d'una peça, d'una sola voluntat en els moments seriosos, d'un sol cor en els moments alegres. Cada figura, cada home, cada dona, es dibuixa tal com és. És el ball més honest del món; però, en record de l'home primitiu, cada cos belluga dintre la roba...

Però de les dones de l'Empordà, d'aquest país tan naturalesa, val més no parlar-ne, perquè no acabariem mai. Per a pintar dones de re-taule gòtic potser no trobaríeu ni un model. Figueres no és pas Siena. Ací quatre noies quatre cascavells. Les noies de l'Empordà viuen espi-ritualment de tips de riure. "Ens fem uns tips de riure, cada tarda, anant a passeig per aquestes carreteres!" —deia l'altre dia una noia.

El veieu, el passat i el present de l'Empordà? Bell país aquest Empordà. Si arribeu a sentir la seducció del seu gran enlluernament ja esteu ben llest. No trobareu bonic cap altre país. No sé si ho fa la terra, el mar o el cel. L'amic Ramon Reig diu que l'Alt Empordà és com una formatgera. Tot és cel. Les vores del plat de la formatgera són les muntanyes; la tapa és el cel. I dintre aquesta formatgera fiqueu-hi una tramuntanada.

† *Manuel BRUNET*

(1) Fracment d'un seu llibre.

A Pep Ventura

Aquest gran cercle d'or que es diu sardana
a vós deu tot l'encís i formosor,
vós haveu estat l'àngel protector
de la dansa gentil més catalana.

Aquell encisamor que tot ho aplanava
i el vostre geni i seny fecundador
lograren el miracle benfactor
de fer la nostra dansa bella i sana.

A vós deu la sardana, oh Pep Ventura!
sa fina melodia, l'art i estil
que l'ha feta la dansa més gentil:
i per això es manté ferrenya i pura
malgrat l'embat del temps i el viure humil.

Ursus CATALA

Nuestra gratitud

Por segunda vez aparece a la luz pública el Boletín-programa del "APLEC DE LA SARDANA DE FIGUERES". Nuevo jalón clavado para señalar una trayectoria iniciada para la difusión y exaltación de la danza catalana.

Impreso en los talleres de Artes Gráficas Trayter, de esta ciudad, se presenta con la magnífica portada reproducción del cartel anunciador del II APLEC, obra del artista figuerense, don Luis Cairó Soms, bajo cuya dirección se ha realizado.

Aportan su prestigiosa y desinteresada colaboración literaria, los señores don Luis Albert, Rdo. Manuel Pont, doña M.ª Angeles Vayreda de Xirau, señorita Monserrat Vayreda, don Alejandro Deulofeu, don Jacinto Bosch, don Luis Castelló, don Jaime Maurici, doña M.ª Teresa Puig, don Juan Bonany, don Joaquín Gironella, don José M.ª Bernils, don Eduardo Rodeja, don Francisco Castells y don Juan Juncá.

A todos ellos expresamos nuestro más sincero agradecimiento.

Asimismo, queremos agradecer a cuantas Personalidades, Industriales, Comerciantes, Entidades y particulares han colaborado económicamente o de cualquier otra forma, haciendo posible con su estimable ayuda una mayor magnificencia de este gran acontecimiento sardanístico.

Y por último, testimoniamos nuestra gratitud a todos los sardanistas venidos de nuestra comarca y de fuera de ella, por su participación en el APLEC, con cuya asistencia han contribuido a darle animación y brillantez.

LA COMISION

JE CATALUNYA. BIBL. DE FIGUERES

1303775671

EDITADO POR LA COMISION ORGANIZADORA DEL APLEC
DE LA SARDANA - FIGUERAS